

Batı Balkan Devletleri ve Avrupa Birliği Genişlemesine Etkisi

Gamze ARMİŐEN¹

Volkan TATAR²

Öz

Makale Türü
Araştırma Makalesi

Başvuru Tarihi
02.02.2021

Kabul Tarihi
22.03.2022

DOI
10.53306/klujfeas.1067212

Batı Balkan bölgesi, tarihin uzun döneminde etnik sorunlar, sosyal-ekonomik özelliklerinin yanı sıra biricik jeopolitik konumu neticesinde, büyük devletler ve uluslararası örgütlerin rekabet alanı haline gelmiştir. 90'ların başı uluslararası siyasal sistemde yaşanan dönüşüm sonucunda gözlemlenen büyük çatışmaların, insan hakları ihlallerinin, göçlerin ve farklı devletler arasındaki rekabetin merkezi haline gelen bu bölgede Avrupa Birliği aktif bir rol üstlenerek istikrarın sağlanması konusuna eğilmiş ve son dönemde AB odağını bu bölgeye kaydırmıştır. Eğer barış ve istikrar ortamı bölgede sağlanamazsa, son genişlemelerle Avrupa Birliği'nin içerisinde kalan Batı Balkanlarda, sosyal, ekonomik ve güvenlik bağlamında birçok sorun yaşanabilecektir. Bu çalışmanın amacı, Avrupa Birliği genişleme sürecinde Batı Balkanları diğer genişlemelerden ayıran faktörler ortaya koyularak muhtemel genişlemenin Avrupa Birliği açısından yaratacağı avantaj-dezavantajları tartışmak olarak belirlenmiştir. Çalışmada öncelikle Balkanlar bölgesinin konumuna ve ekonomi politiğine değinilerek bölgenin önemi vurgulanacak, ardından muhtemel Batı Balkan genişleme durumu farklı bakış açılarıyla ortaya konulacaktır.

Anahtar sözcükler: Avrupa Birliği, Batı Balkanlar, fayda, genişleme, jeopolitik konum

¹ Sorumlu Yazar: Doktora Adayı, İstanbul Arel Üniversitesi, Lisansüstü Eğitim Enstitüsü, Uluslararası İlişkiler Anabilim Dalı, gamze.armisen97@gmail.com, ORCID:0000-0001-6133-9161

² Doç. Dr. İstanbul Arel Üniversitesi, İktisadi ve İdari Bilimler Fakültesi, Siyaset Bilimi ve Kamu Yönetimi, volkantatar@arel.edu.tr, ORCID:0000-0001-9180-3172

The Western Balkan States and Impact on the European Union Enlargement

Gamze ARMIŞEN³

Volkan TATAR⁴

Abstract

In the long period of history, the Western Balkan region has become a competitive area of great states and international organizations as a result of ethnic problems, social and economic characteristics, as well as its unique geopolitical position. The European Union has taken an active role in this region, which has become the center of major conflicts, human rights violations, migration and competition between different states as a result of the transformation in the international political system in the early 90s, and has focused on ensuring stability and recently the EU has shifted its focus to this region. If the environment of peace and stability cannot be achieved in the region, many problems in the context of social, economic and security will be experienced in the Western Balkans, which has remained within the European Union with the latest enlargements. This study aims to discuss the advantages and disadvantages of possible enlargement for the European Union by revealing the factors that distinguish the Western Balkans from other enlargements in the European Union enlargement process. In the study, first of all, the location of the Balkans region and its political economy will be mentioned, the importance of the region will be emphasized, then the possible Western Balkan enlargement situation will be presented from different perspectives.

Key words: European Enlargement, the Western Balkans, benefit, enlargement, geopolitical Location.

Article Type

Research Article

Application Date

2022-02-02

Acceptance Date

2022-03-22

DOI

10.53306/klujeas.1067212

³ Corresponding Author: PhD Student, İstanbul Arel University, International Relations, gamze.armisen97@gmail.com, ORCID:0000-0001-6133-9161

⁴ Assoc. Prof., İstanbul Arel University, İktisadi ve İdari Bilimler Fakültesi, Political Science and Public Administration, volkantatar@arel.edu.tr, ORCID:0000-0001-9180-3172

Giriş

Balkanlar Yarımadası, iç içe geçmiş farklı kimlikler sebebiyle karışık nüfus yapısı, tarihsel kökenlerin yanı sıra birçok dönemde dış güçlerin mücadelesi ile körüklenen fikir ayrılıklarının istikrar ve gelişmeyi engellemesi neticesinde sorunlu bölge olarak anılmaktadır. Balkan Savaşlarından günümüze, Soğuk Savaş dönemi ve sonrasındaki çatışmalar da bölgede açıkça hissedilmiş birçok kez dikkatler burada yoğunlaşmıştır. Günümüzde Çin'in bölgede yükselişi, Amerika Birleşik Devletleri'nin (ABD) Asya-Pasifik bölgesinin gelecek dönemlerde cazibe merkezi haline geleceği yorumlar, "yükselen devletler/ülkeler", yükselen ekonomiler "gibi ifadelerin kullanılması ve özellikle Çin'in altyapı çalışmaları sayesinde bölgede hakimiyet kurarak bölgenin kaynaklarından yararlanarak fayda sağlayacağı düşüncesi ile ABD bölgeye yakınlaşmıştır (Demir, 2020, s. 60). Rusya ise Avrasyacılık idealini gerçekleştirmesi yolunda Balkan bölgesinde etkin olması bölgede stratejik rekabetin artmasına neden olan bir diğer nedendir. Tüm bu nedenlerden dolayı Avrupa Birliği'nin (AB) bölgede ekonomik özellikle güvenlik endişeleri Batı Balkan bölgesini kendi bünyesine dahil etme arzusunu doğurmuştur. Bölgede Avrupa Birliği'nin varlığı ile çatışmaların sona erdirilmesi ve ekonomik refah seviyesinin yükseltilmesi amaçlanmış ayrıca Avrupalı devletlerin Balkanlar'ın transit konumundan yararlanarak pazar piyasasını kurma isteği de bölgeye olan ilgiyi arttırmıştır. Tüm bu sebepler siyasi ve ekonomik bir geçiş kurumu olan Avrupa Birliği'ni barış ve refahı getirmek, bölgeyi entegrasyon fikrine yakınlaştırmak amacıyla İstikrar ve Ortaklık Süreci Politikalarının (SAP) oluşturulmasıyla sonuçlanmıştır (Tontu, 2006, s. 3). İstikrar ve Ortaklık Süreci ile bölge ülkelere Avrupa Birliği bakış açısı sunularak gerekli koşulların gerçekleşmesi sağlanmıştır. Fakat bu süreç günümüze kadar ekonomik, siyasi ve azınlık sorunlarıyla karşı karşıya gelerek Avrupa Birliği entegrasyonu yolunda bölge ülkelerin engellerle karşılaşmalarına neden olmuştur.

Günümüzde Batı Balkan ülkelerinin üyelik sürecine baktığımızda ise Slovenya 2004 yılında ve ardından Hırvatistan 2013 yılında AB üyesi olmuştur (Aküzüm, 2020, s. 70). Hırvatistan'dan sonra AB üyeliğine yakın olan halen katılım müzakereleri yürüten Batı Balkan ülkeleri; Karadağ ve Sırbistan olarak görülmektedir. Karadağ açısından; adalet, içişleri, demokrasi alanlarına daha fazla ilgi göstermiş ve bu nedenle AB'ye dahil edilmek istenmiştir (Ulan & Özer, 2021, s. 38). Sırbistan açısından ise izlemiş olduğu yolsuzlukla mücadele politikalarında aktif rol oynamış ve demokrasi alanında ilerlemeler kat etmiştir. Ayrıca Sırbistan'ın Rusya ve Çin ile izlemiş olduğu başarılı denge politikası uzun vadede mümkün olamayacağından AB genişleme çerçevesinde gerekli alanlarda aktif olmuştur (Serpetova, 2020, s. 49). Bunun dışında, 2014 yılında potansiyel aday ülke olarak ilan edilen Arnavutluk'un gerekli reformlar konusunda adım atmış olsa da tam üyelik süreci için demokrasi, adalet konularında kat etmesi gereken adımlar olduğundan üyelik süreci bir hayli uzun gözükmektedir (Avrupa Birliği, 2020).

Öte yandan diğer aday ülke statüsüne sahip Kuzey Makedonya Cumhuriyeti'nin ise önünde sınır, organize suçlar, içerisinde barındırdığı Arnavutlar, Türkler, Çingeneler, Sırplar, Boşnaklar ve Ulahlardan oluşan etnik yapıdan kaynaklı karmaşalar özellikle de Yunanistan'ın komşu Makedonya Cumhuriyeti'nin etnik azınlıklara "Makedon" denmesine karşı çıktığı için "Makedonya Eski Yugoslav Cumhuriyeti" ifadesini kullanması sebebiyle Yunanistan ile yaşanan isim sorunu AB üyeliği konusunda Kuzey Makedonya'nın karşısına çıkmaktadır.

Ancak yakın dönemde Kuzey Makedonya ile Yunanistan arasındaki bu sorun ortadan kalkarak üyelik sürecine yakınlaşan ülke konumunu almıştır. Üyelik yolunda olan bir diğer Batı Balkan ülkesi olan Bosna- Hersek açısından değerlendirmek gerekirse jeopolitik konumu AB açısından ise güvenlik ve sosyo-ekonomik sebeplerle önemli olması özellikle Bosna Hersek ve Sırbistan'da etkin olan Rusya'ya karşı güç elde etmesi Bosna-Hersek'in üye olması AB için önemli olmuştur. Çünkü Bosna-Hersek'te yaşanabilecek kargaşa unsurunun varlığı, coğrafi yakınlıktan dolayı Avrupa ülkelerine sızma korkusu ve bunun sonucu olarak Avrupa ülkelerine geçmek isteyen mülteci sorunu AB'nin güvenliğini tehdit etmekle kalmayacak ayrıca ekonomik maliyeti de doğuracaktır. Son olarak üyelik yolunda uzak olarak görülen Balkan ülkesi ise Kosova olmuştur. Çünkü üye devletler ile yaşadığı anlaşmazlıklar üyelik süreci için engeldir. Bu çalışma, "Avrupa Birliği'nin olası bir Batı Balkan genişlemesi neticesinde oluşacak güçlü ve istikrarlı bir Balkanların Avrupa Birliği'ni de daha güçlü bir aktör haline getireceği" argümanından hareket ederek, mevcut veriler üzerinden analiz edilmiştir.

AB ve Diğer Çıkar Güçleri Perspektifinde Batı Balkan Coğrafyası

Balkan bölgesi, heterojen nüfus yapısı, kırılğan yapısı ve jeopolitik konumundan ötürü Avrupa Birliği açısından sosyal, ekonomik ve güvenlik endişesi nedeniyle önem arz etmekte olup öte yandan farklı güç çıkarlarının hâkimiyet altına alma noktasında mücadele verdiği bir bölge halini almıştır. Avrupa Birliği'nin yanı sıra çıkar güçlerinden ilki olan Çin için bölge uluslararası ticaret ve enerji açısından geçiş güzergâhında olması önemli kılmış ve bölgedeki eksikliklerden faydalanarak etkin bir role bürünmesine neden olmuştur (Kaynar, 2019, s. 31). Diğer bir çıkar grubu olan Rusya, bölgede NATO gibi Batı temelli örgütleri engelleme noktasındaki Avrasyacılık idealini gerçekleştirme açısından etnik ve dinsel anlamda problemler olan Balkanlarda milliyetçi kesimleri destekleyerek hakimiyet altına alması ve Avrupayı çevrelemesi nedeniyle bölgede biçilmiş bir kaftandır. Bunun dışında Türkiye'nin bölge üzerinde uygulamış olduğu ekonomik, askeri ve sosyal-kültürel politikaların oluşu ve Müslüman topluluğunun varlığı Avrupa Birliği'nin bölgeye yönelmesinde etkili olan nedenler arasındadır. Eğer Balkanlar bölgesinde Avrupa Birliği hakimiyet kuramaz ise özellikle güvenlik, insan kaçakçılığı ve terör faaliyetlerinin gerçekleşmesi hususunda ve enerjinin temini konusunda Birliği sıkıntılı bir noktaya ulaştıracaktır.

Balkan coğrafyasını incelediğimizde, enerji tedariki Rusya'nın Güney Akım projesiyle petrol ve gazın Avrupa'ya ulaşmasında transit bir öneme sahiptir (Sıvış, 2019, s. 1379). Trans Atlantik Boru Hattı Azerbaycan'dan gelen doğal gaz, Türkiye, Yunanistan ve Adriyatik Denizini geçerek Arnavutluk ve İtalya üzerinden Avrupa'ya ulaşmaktadır. İlaveten Trans Atlantik Boru hattı projesi uzatılarak İyonya Adriyatik Boru Hattı, deniz yolu ile Hazar Bölgesi doğal gazını Karadağ, Bosna Hersek ve Kosova'ya taşınması için planlanmış ve böylece Rusya, Güney Akım yerine Türk Akım projesi hayata geçirilmiştir. Bundan mütevellit Rus gazının Türkiye üzerinden Bulgaristan, Sırbistan ve Macaristan'a ulaştırılmasına karar verilmiştir. Dolayısıyla Rus doğalgazına alternatif konumundan ve enerji erişim noktasında maliyetinin düşük olması nedeni ile Karadeniz ve Ege deniziyle birlikte Orta ve Doğu Akdeniz'i kontrol etme noktasında enerji kaynaklarının taşınması açısından hem enerji tedariki sağlayan ülkeler hem de alıcı ülkeler açısından bölge köprü görevi üstlenmektedir (Kula, 2017, s. 5). Güney Akımın iptali

sonrasında da Türk Akımın ortaya çıkışı, jeolojik olarak Rusya'nın Balkanlar'da elini güçlendirmiştir (Sıvış, 2019, s. 1380).

Şekil 1. Balkanlar'ın Enerji Noktasında Transit Konumu. Kaynak: TESAD

Rusya, Türk Akım faaliyet aşamasına gelene kadar doğalgazı uzaklaştırarak AB karşısında gücünü test etmiştir. Bu noktada AB'nin hamlesi enerji piyasasında Rusya'nın hâkimiyetini kırmak adına Hırvatistan, Romanya ve Bulgaristan'a üyelik statüsü vermesinin yanı sıra enerji hattı üzerindeki diğer ülkeleri birliğe üye yapma girişimlerinde bulunmuştur. Hatta Romanya ve Bulgaristan'ın üyeliği sonrası bir diğer adım NABUCCO boru hattı projesi ile hedeflenmiştir (TESAD, 2020; Toprak, 2013, s. 983-984). Bu neticede Rusya, enerji bağımlılığını azami ölçüye getirmek isteyen AB ile rekabet halindedir. Avrupa Birliği, yukarıda sayılmış olan nedenlerden dolayı üye devletlerin kazançlı olmasını istemiş ve özellikle de Arap Baharı'ndan sonra Balkanlar üzerinden Avrupa'ya gelen göçmenlerin Avrupa sisteminin dengesini bozmaması, güvenliğini tehdit etmemesi açısından bölgeyi Avrupa Birliği sistemine dahil etme isteği kaçınılmaz olmuştur. Bu doğrultuda, bölgedeki istikrarın sağlanması, çatışmaları sona erdirmeye, insan haklarının güçlendirilmesi, refah seviyesinin artırılıp göç hareketlerinin önlenmesi gibi pek çok politikalar üretmeye çalışmıştır. Bölgede hakimiyetin sağlanamaması durumunda enerji güvenliği de tehlikeye düşerek AB açısından birtakım riskleri beraberinde getirecektir. Bu doğrultuda Avrupa Birliği bütünleşme politikası kapsamında 2014 yılından itibaren çeşitli Balkan zirveleri düzenlemiş ve 2017 yılında gerçekleştirilen zirvede Makron, Batı Balkan üyeliğinin gerekliliğini, ilişkilerin geliştirilmesi konusunda hedefler belirlemiştir. Balkanlar'ın üye olmaması durumu Makron'un ifadesiyle Türkiye ve Rusya'ya avantaj sağlamasına rağmen Avrupa nezdinde risk oluşturacağını ifade etmiştir (NTV, 2018). Bu

söylemden hareketle AB,2018’de Batı Balkanlar ile ilişki ağlarını genişletme fikrini harekete geçirmiştir. Bu yönde Avrupa Birliği Komisyonu da Makedonya ve Arnavutluk ile müzakere sürecinin başlaması yönündeki arzularını dile getirmiştir. Makron ‘un yanı sıra Parlamento Başkanı da Sırbistan ve Karadağ’ın üyeliklerinin yakın olduğunu belirtmiş ve Avusturya, Almanya, İngiltere Başbakanları da Batı Balkan ülkelerinin entegrasyonunu vurgulamıştır. AB genişlemesinin 5. Dalgası ile Merkezi ve Doğu Avrupa ülkeleri arasındaki bağları derinleştirmiştir. Bu derinleşmedeki temel amaç ise Rusya’nın Arnavutluk, Bosna Hersek, Kosova, Makedonya, Sırbistan, Karadağ, Arnavutluk gibi çevreleme politikasını kapsayan Batı Balkan ülkeleriyle AB ilişkiler geliştirerek bölgede Avrupalı değerlerin ve Avrupa Birliği üyeliğine yakınlaştırmayı tehdit unsurlarını bertaraf ettirmeyi amaçladığını söylememiz mümkündür (Kaya, 2016, s. 229).

Bölgenin Ekonomi Politikası

Balkanlar geçiş yolları üzerinde yer aldığı için sayısız istilaya uğramış ve bu durum siyasi kırılabilirliği getirmiştir. Çıkan karışıklıklar Avrupalı devletlerin, Asya’nın, Doğu Akdeniz’in, Afrika’nın, güneydeki sıcak denizlerin zenginliklerine ulaşabilmek ve kendi güvenliklerini temin edebilme rekabetinden doğmuştur. Ayrıca Balkanların Karadeniz, Akdeniz, Kızıldeniz, Hint Okyanusu güzergâhındaki ticaret yolları hâkimiyetinin tamamlayıcısı olması bölgedeki çatışma ortamının oluşmasında zemin olmuştur. Dolayısıyla, eğer Balkan bölgesi tehlikede olursa Akdeniz ve Avrupa’nın güvenliği de tehlikeye girecektir. Bunun dışında Boğazlar ve Süveyş kanallarıyla ana petrol alanlarını hedef alan askeri operasyonların üs ve destek bölgesi olma özelliğini taşımasından kaynaklı konumu hakimiyet kuracak olan gücün siyasi alanda etkili olma imkânı sağlayacaktır (Kaçmaz, 2011, s. 16).Tüm bu sebepler bölgeyi önemli kılmış ancak bölgesinin siyasi istikrarsızlık boyutunun yanı sıra ekonomik olarak da durumların vahim olması AB sürecinde her ne kadar AB destekleyici role bürünse de istenilen düzeyde olmamıştır. Ekonomi-politiğe baktığımızda ise bu kavram ülkelerin siyasi kararlarının ya da uygulanacak olan yaptırımların ekonomik olarak yansımalarını ifade eder. Balkanlar bölgesinde ekonomi politikası inceleme hususuna daha çok enerji temelli bakacağız dolayısıyla bu unsur hem Avrupa için pazar konumu niteliğinde oluşu hem de özellikle Rusya’nın ve Türkiye’nin Batı Balkanlardaki etkinliğinin durdurulması amacı bölgeyi cazip kılmıştır. Rusya’nın Balkanlar üzerindeki enerji iktidarlığı AB’nin geçiş güzergâhı olarak gördüğü bölge üzerindeki kontrolü nedeniyle enerji entegrasyon fikrini sekteye uğratmakta dolayısıyla öncelikli olarak bu bağımlılığı azaltacak alternatif yollar bulmak AB’nin temel stratejisi haline gelmiş petrol, doğalgaz bölgedeki temel ekonomi-politikası oluşturmuştur.

Rusya için ise bölge Ukrayna ve Beyaz Rusya’ya AB açısından da kaynakların Hazardan aktarılacak ikame olarak görülmesinden dolayı ekonomi-politik açıdan önemlidir (Telli & Demirtaş, 2019, s. 272). Bu durum Batı Balkanların enerji kavramını kendi lehlerinde kullanmalarına sebebiyet vermiştir. Ancak mevcut incelemelere bakıldığında ise bölge bu enerji beklentileri karşılayacak küresel ölçekte olmamasına rağmen enerji güvenliği kavramının öneminin artması, bölgesel hakimiyet kurarak amaçların elde edilmesi ve müeyyideler açısından Balkanların rolünün değişmesine ve bölgenin kontrolünün de sağlanmasının öneminin vurgulanmasına neden olmuştur.

Avrupa Birliği Genişlemesi ve Batı Balkan Genişlemesi

Genişleme kavramı, birlik içerisindeki ülkelerin refah seviyesindeki eşitsizlikleri minimize ederek ortak bir Pazar anlayışının güçlenmesi, ortak hedef ve değerler doğrultusunda ortak tutum almak, istikrarın sağlanması, demokrasinin güçlendirilmesi, hukuk üstünlüğü farklı alanların birleşmesini temel alan bir yaklaşımdır. Dolayısıyla belirli kriterleri içeren ve üyelik potansiyelleri olan devletlerin birlik içine katılımı anlamına gelmekle birlikte hem birlik içi hem de birlik dışı önemli bir fonksiyona sahiptir. Genişleme, hudutların ortadan kaldırılarak vatandaşların serbest dolaşımını kapsar ve böylece ortak temellere sahip diğer vatandaşlarında genişleme sürecine katılımını sağlar. Öte yandan birliğe dahil olmak isteyen ülkelerin demokrasi ve hukukun üstünlüğünü kabul etmiş, insan haklarını ön planda tutan, işleyen pazar ekonomisine ve piyasada rekabet etme kapasitesine sahip olması ve son olarak da siyasi, ekonomik ve ortak para birliğini kapsayacak şekilde temellenmesi gerekmektedir (Gönül, 2013, s. 96). Kopenhag kriterleri olarak adlandırılan bu gereklilikler potansiyel ülkelerin tam üye olmadan önce yerine getirmesi gereken üç sütunlu koşullu bir yapı olup kriterlerin ilk şartı siyasi kriterler yani demokrasi, hukukun üstünlüğü, insan hakların temel alınırken 2.şart ekonomik kriterler: işleyen pazar ekonomisine, rekabet edebilme hacmini kapsarken 3. ve son kriter ise siyasi, ekonomik ve ortak para politikasını kapsayacak şekilde temellenmiştir (Akçay, 2008, s. 13). Şimdi de aşağıda Batı Balkan ülkelerinin konjonktürleri doğrultusunda bilgilendirmeler verilerek ülkelerin AB üyeliklerinin mümkün olup olmayacağı hususunda analiz edilmeleri açısından önemli olacaktır. Ayrıca bu ülkelerin üyeliklerinin olmaması durumunda AB açısından özellikle güvenlik, ekonomik konularda nelerle karşı karşıya gelineceği ve neler yapılarak dezavantajın giderilebileceği hususu makalemizin ana temasında belirtiler AB genişlemesine etkisinin açıklanması açısından önemli olacaktır. Aksine olası senaryoda güvensiz bir Balkan bölgesi Avrupalı devletlerin varlığını tehdit edecektir.

Sırbistan

90'lı yıllara baktığımızda Sırbistan, kötü yönetim biçimi ve birçok çatışma alanını içinde barındırmıştır. Aynı zamanda komünizmin çöküşü ile ekonomik buhrandan yararlanmak isteyen otorite sahipleri ile suç örgütleri arasında bağlantıların ortaya çıkmasına bağlı olarak yolsuzluk, demokrasi açığı, hukuksal sorunlar ortaya çıkmıştır. Bu neticede, Bosna ve Kosova müdahaleleri sırasında Sırbistan ile AB arasında gereken ilişkinin oluşmamasına sebep olmuştur (Yolaç, 2021, s. 77). Ancak AB ile ilişkiler 2000 yılında yapılan seçimler sonucunda Miloseviç'in sonuçlarını kabul etmemesi üzerine kurulan ilk demokratik koalisyon hükümeti ile öncelikli hedef AB'ye tam üyelik olarak belirlenerek ilişkilere başlanmış ve İstikrar ve Ortaklık Süreci (SAP) ile Sırbistan potansiyel aday ülke olarak görülmüştür (Kütük, 2019, s. 58). 2001 yılına gelindiğinde Avrupa Birliği yanlılığı devam etmesine rağmen savaş suçlarının teslim edilmemesi ve Lahey'e gönderilmemesi durumunda müzakere sürecinin de durdurulacağı belirtilerek sürecin geçici bir süre sekteye uğramasına neden olmuştur. Ancak Sırbistan, 2007 yılında Srebrenica katliamından sorumlu suçluların Uluslararası Mahkeme ile işbirliği içerisinde olarak gerekeni yapmıştır (Müriç, 2019, s. 88). Bu sayede AB üyeliği önündeki en temel siyasi koşullardan birini aşmıştır. Ardından Sırbistan'a adaylık statüsü verilmesi önerilse de henüz Kosova ile bağımsızlığını tanımama sorununun çözüme kavuşturulamamasından dolayı ertelenmiş ve adaylık statüsü ancak 1 Mart 2012 yılında

Avrupa Entegrasyon süreci için önemlidir. 1991 yılında bağımsızlığını ilan eden Kuzey Makedonya Cumhuriyeti, diğer devletlerden tanınmasını istemiştir (Gjul, 2019, s. 46). Pek çok devlet tarafından anayasal olarak Kuzey Makedonya Cumhuriyeti olarak tanınmış olsa da Yunanistan ile isim sorunundan dolayı tanınma tam olarak gerçekleşmemiş ve bu durum Eski Yugoslavya Makedon Cumhuriyeti olarak adlandırma sonucunu doğurmuştur (Gjul, 2019, s. 47). Ayrıca parçalı yapıya sahip olan bu coğrafyada en büyük azınlık grubunu oluşturan Arnavutların isyanları dolayısıyla zor günler geçirmiştir. Bu noktada AB ve NATO ile işbirliğine giderek güvensizlik ortamını stabilize etmeye çalışmıştır. Kuzey Makedonya Cumhuriyeti'nde yaşanan milliyetçilik akımının artması, Yunanistan ve diğer sınır komşuları ile yaşamış olduğu problemler, ekonomik ve etnik problemler nezdinde AB üyeliği açısından, Makedonya'nın Avrupa Birliği'ne üyeliğinin kendisine çıkış kapısı olarak neden gördüğü sorusunu gündeme getirmiştir. Tüm bu gelişmeler ışığında Makedonya'nın üyeliği AB açısından; stabilizasyon ve güvenlik temin ederken Makedonya açısından; ekonomik büyüme ve demokrasi rejiminin güçlenmesi anlamına gelmektedir. Yaşanılan problemlerden dolayı eğer Makedonya birlik içerisinde dahil edilirse yeni sorunlar gündeme gelebileceğinden ilişkiler sürekli gelgitli olmuştur. Şimdi AB ile Kuzey Makedonya arasındaki ilişkilere 2000'li yıllardan itibaren değinelim. Ülke içerisindeki sorunlar göz ardı edilerek 2004 yılında SAA yürürlüğe girmiş yine aynı dönem içerisinde Makedonya, adaylık başvurusunda bulunmuş ve 2005 yılında adaylık konusunda komisyon olumlu görüşlerini sunmuştur (Kırca, 2020, s. 69). 2009 yılında da Makedonya diğer Batı Balkan devletleri ile siyasi ve ekonomik işbirliğini geliştirmek üzere Avrupa Ortaklığına dahil edilmiştir. Ancak AB ile ilişkileri yine Yunanistan'ın vetosu sebebiyle müzakere süreci başlayamamıştır. AB ile ilişkilere bulunan Yunanistan engeli NATO içinde aynı tutumu sürdürmüştür.

2011 yılında Yunanistan'ın Makedonya'nın NATO'ya üyeliğini engellemeye çalışması Uluslararası Adalet Divanı yasa dışı olarak değerlendirmiş olsa da Yunanistan tavrını sürdürmeye devam etmiştir (Tuncer, 2018, s. 72). Bu durum reform hareketlerinin yavaşlamasına sebep olmuştur. Diğer bir yandan da isim sorununun çözümü için 2018 yılında BM aracılığıyla müzakerelere başlanmış ve ismi Kuzey Makedonya Cumhuriyeti olarak değiştirilmiştir. Bu bağlamda, 17 Haziran 2018 yılında iki ülke arasında bu anlaşmazlığı çözmek için Prespa Anlaşması imzalanmış her ne kadar AB'ye katılım önünde bir engel yokmuş gibi gözükse de 2020 yılında şimdi de Bulgaristan'ın müdahalesiyle karşı karşıya kalmıştır (Kjani, 2021, s.68). Bulgar yönetimi burada Bulgar kimliğini zayıflatıldığını iddia ederek yüzyıllar önce Kuzey Makedonya'da yaşayanların çoğunun Bulgar olduğunu ayrıca eski komünist politikacı Markovski, etnik Makedonların ve Makedon dilinin bulunmadığını ve bu durumun komitenin Balkanlar için planladığı bir sonuç olduğunu ifade etmiştir (Kjani, 2021, s. 60). Ancak isim problemi tamamlanmadığı için 2018 Zirvesinde Komisyon'un tavsiyesine rağmen üyelik müzakereleri başlatılamamış ve 2019'da da üyelik müzakereleri için tarihin verilmemesi Kuzey Makedonya üyelik sürecini hayal olarak görmüştür (Güner, 2020, s. 27). Makedonya'nın birlik içerisine kabul edilmesi diğer Balkan ülkeleri açısından örnek teşkil ederek ılıman bir ortamın tesis edilmesi sonucu diğer bir ifadeyle krizden fırsata doğru giden yolda olumlu geri dönüşümlerin sağlanması için önemlidir. Böylece AB'nin Balkan genişlemesinde rol model olarak baz alınarak dönüştürücü gücü gözler önüne serilecektir.

Arnavutluk

Mevcut komünist yönetimin yıkılması üzerine ülkede demokrasinin tesis edilmesi, gerekli reformların yerine getirilmesi için 1990’larda Arnavutluk, AB ile ilişkiler kurmaya çalışmış bu ilişkilerin oluşmasına zemin olarak Yunanistan ve İtalya ile ilişkilerinin iyi olması etkili olmuştur. Ancak ilişkiler adalet sisteminin bozukluğu, seçim sistemindeki bozukluklar, demokrasi rejimi yerine artan otoriterleşme eğilimi, yasa dışı suç örgütleri gibi pek çok sebepten dolayı kırılgan bir hal aldığından çok iç açıcı olmamıştır. Ekonomik ve siyasi altyapının olmayışı da 1998’de halk isyanı ile sonuçlanmıştır. Bunun üzerine 1999 yılında Batı Balkanların kalkınması ve istikrara kavuşması için AB üyeliğinin gerçekleşmesi hususundaki gerekli kriterlerin sağlanması adına İstikrar ve Ortaklık Süreci başlatılmış ve reformların gerçekleştirilmesi için de gereken mali yardımlar yani Katılım Öncesi Yardım fonu sağlanarak ekonomik, siyasi entegrasyon hızlandırılmaya çalışılmıştır (Uygun, 2021, s. 33). Arnavutluk, Haziran 2003’te Selanik Zirvesi’nde “potansiyel aday ülke” ilan edilerek müzakere süreci için önemli adımlar atmıştır (Oğuz, Çetiner & Yalçıntaş, 2020, s. 19). Ayrıca yine bu dönemde Arnavutluk ile Avrupa Ortaklığı 2004 yılında yürürlüğe girerek 2006 tarihinde İstikrar ve Ortaklık Antlaşması 35 ile Geçici Anlaşma imzalanmış ve iki taraf arasında yeni yükümlülüklerin getirilmesi açısından önemli olmuştur (Öztartan, 2019, s. 88). 2009 yılına gelindiğinde ise Arnavutluk, NATO’ya üye olmuş buna karşın AB’ne üyelik için başvuruda bulunmuş ancak olumlu yanıt alamamış olmasına rağmen ülke içerisindeki karmaşaya karşın AB destek fonlarını kesmemiştir. Buna takiben 2010 yılında AB, Arnavutluk’a vize serbestisi tanımıştır. Kasım 2010’da ise Arnavutluk’un üyelik için hazır olmadığı beyan edilmiştir. Bunun üzerine 2013 yılına gelindiğinde, belirtilen adalet sistemindeki, seçim sistemindeki özellikle demokrasi sistemindeki olumlu gelişmeler üzerine 2014 yılında Konsey Arnavutluk’a adaylık ülke statüsünün verileceği duyurulmuş ancak müzakere süreci bir türlü başlayamamıştır (Baş, 2017, s. 173).

İkili ilişkilerin son dönemine bakacak olursak, İstikrar ve Ortaklık Anlaşması Konseyi 2018 yılında toplanarak müzakerelerin başlatılması önerisinde bulunmuştur (Topçu, 2019, s. 81). Ancak üyelik müzakerelerinin görüşmeler sonucunda 2019’a ertelendiği duyurulmuş ve AB ülkelerden adli konularda önleyici rol üstlenmesi ve hukuk alanında reformlarını arttırmalarını beklediğini ifade etmiştir (Topçu, 2019, s. 83). Ancak Ekim 2019’da müzakerelerin başlatılması çağrısı kararına karşı Fransa, Danimarka, Hollanda reddetmiş bu durum üzerine müzakere süreci başlatılamamıştır. 2020 yılına bakıldığında ise Zagreb Zirvesi ile gerekli hususların ele alınacağı belirtilmiştir. Covid-19 nedeniyle toplantı Arnavutluk, Kuzey Makedonya ve Konsey nezdinde gerçekleşmiş genişleme ve İstikrar ve Ortaklık Süreci ile ilgili yol haritası belirlenmiştir (Uygun, 2021, s. 35). Toplantının sonucu olarak Arnavutluk ile katılım müzakere sürecine başlanacağı ve 2019 yılındaki gibi veto durumunun yaşanmaması için Konsey nezdinde seçilen üye ülkeler ile gerçekleştirileceği belirtilmiştir. Sonuç olarak ikili ilişkiyi incelediğimizde AB ilerleme raporlarında yolsuzlukla mücadele, hukukun üstünlüğü konusunda her ne kadar ilerlemeler kat edilmeye çalışılsa da halkın devlete karşı olan olumsuz algısı gerek yolsuzluk konusundaki gerekse demokrasi anlamındaki yetersizlik ve hesap verilebilirlik konusundaki düşünceler sorgulanır hale gelmiştir. Arnavutluk bu konuda her ne kadar gayret etse de geçmiş rejimin etkileri ve kurumsal kapasitenin hazmetme yetersizliği

uyum sürecinde gerilemesine sebep olmaktadır. Bu doğrultuda net bir müzakere tarihi verilememektedir.

Bosna-Hersek

Bosna Hersek'e baktığımızda birden farklı özerk alana sahip olup etnisite açısından karmaşık oluşu devletin işleyişini karmaşık hale getirmiştir. Avrupa Birliği'nin bölgedeki temel amacı; AB'nin dönüştürücü etkisini ve varlığını arttırmak, devlet kurumlarının işleyişini ve demokrasi kavramını güçlendirmek ve son olarak birlik içerisinde katılımı sağlayacak kriterlerin oluşmasını sağlamak olmuştur. Kırılgan olan bu topraklar "yontulmamış aşırılıklar", "sınanma alanı" olarak adlandırılmıştır. Bu hususta devletlerin Bosna Savaşına karşı kayıtsız kalmaları meşruluklarını sorgulatmaya sebep olarak trajediye son vermek amacıyla Dayton Barış Anlaşması imzalanmıştır. Anlaşmanın müzakere sürecinde AB, Sırp yanlısı tutum izlerken ABD ise Bosna yönünde taraf almıştır (Çakmak, 2018, s. 80). Bağımsızlığını ilan etmesiyle birlikte Bosna Hersek önemli ilerlemeler izlemiştir. Örnek olarak: sivil toplum kuruluşları kurulmuş, serbest pazar ekonomisi, demokratikleşme gibi pek çok alanda ilerlemeler gerçekleşmiştir. Ancak benimsenmiş olunan Dayton Modeli ile Boşnak- Hırvat Federasyonu diğeri ise Sırp Cumhuriyeti olarak adlandırılan bu ikili yapı istikrar ortamının sağlanmasında AB sürecine engel olmuştur (Çakmak, 2018, s. 92). Kasım 2003'te AB Komisyonu öncelikli reformları belirlemiş ancak 2004 yılında yayınlanan ilerleme raporunda ise yeterince ilerleme gerçekleşmediği sunulmuştur.

AB, Bosna Hersek'e gerekli düzenlemeler için 2015 Mayıs'a kadar süre tanımış ve bu ilerlemeler kaydedilene kadar mali yardımları askıya alacağını belirtmiştir. Bu sebepler AB üyelik sürecinde Bosna Hersek'i geride bırakmıştır. Ancak 2005 yılında müzakereler başlatılmış ve 2008'de SAA yürürlüğe girmiştir (Uğurkan, 2020, s. 112). Yapılması gereken reformlar ülkedeki siyasi krizlerden dolayı askıya alınmıştır. Bu belirsizlik ortamında 2012 yılında Bosna Hersek ile katılım sürecine ilişkin Yüksek Diyalog başlatılmış ancak hukuki alandaki gerekliliklerin yerine getirilmemesi AİHM kararına istinaden üyelik başvurusu yapamamıştır (Barış, 2018, s. 1142). Tüm bunların yanı sıra diğer engel ise Sejdic-Finci meselesinin çözülmemesi olmuştur. 2015 yılına gelindiğinde Konsey toplantısında İstikrar ve Ortaklık Anlaşması yürürlüğe girmiştir. Böylece Bosna Hersek, Hırvatistan'ı kapsayacak şekilde anlaşmayı kabul ederek üyelik sürecindeki sekteyi aşmıştır. Ancak üyelik için bu hususların yeterli olmadığı demokrasi, adalet, insan hakları, azınlık hakları ve ekonomik şartlarında yerine getirilmesi gerektiği vurgulanmıştır (Avrupa Birliği, 2020). Bu doğrultuda 2015' de İstikrar ve Ortaklık Anlaşmaları yürürlüğe girmiş ve 2016 yılında Bosna Hersek aday ülke başvurusunda bulunmuştur. Fakat 2017 'de adalet sistemindeki eksikliklerin mevcudiyeti entegrasyon sürecinde problem oluşturmuştur.

Kosova

Kosova, bağımsızlığını en son ilan eden ve tanınması konusunda halen bazı devletlerin çekimser kaldığı bir ülkedir (Ulukaya, 2020, s. 151). Ekonomik ve politik birçok sorunun yanı sıra bağımsızlığının bazı AB devletleri tarafından tanınmaması AB- Kosova ilişkilerini çıkmaza sokmuştur (Ulukaya, 2020, s. 152). Öncelikle AB'ye üyelik çerçevesinde üye devletlerin tamamı tarafından tanınması gerekmektedir. Ayrıca diğer önemli hususta üyelik için Sırbistan

ile ikili ilişkilerin düzeltilmesi gerekmektedir. Kosova’da yaşanan bu krizlerin ardından resmi ilişkilerin tesisi hususunda AB İstikrar ve Ortaklık Sürecini ön görmüş ancak Kosova’da uygun bir ortam ve kurumların varlığının olmayışından dolayı ilişkiler tesis edilememiştir. Bu durumun çözümü amacıyla AB, Kosova’nın AB’ye girmesi için mevzuat hakkında bilgi vermek ve istenilen reformların Avrupa Birliği standartlarına uygun olmasının sağlanması yönünde bir yol bulmuş ve Kosova 2006’da İstikrar ve Ortaklık Sürecine dahil olmuştur (Oduncu, 2019, s. 75). Kosova’yı tanımayan devletlerin kendine göre bir sebepleri mevcuttur. Örneğin Azerbaycan’a göre: “Kosova’nın bağımsızlığını ilan etmesi yasadışıdır”. Çünkü kendisine örnek vereceği korkusuyla bağımsızlığını tanımamaktadır. AB üyesi olan Kıbrıs Rum Yönetimine göre: “hukuken geçersiz bir fiildir “eğer bu tanıma gerçekleşirse Güney Kıbrıs Rum Cumhuriyetine emsal teşkil edeceğinden reddetmiştir. Rusya ve Çin’e göre ise: “Sırbistan’ın egemenliğini çiğnemek anlamını taşır (Tunahan, 2019, s. 12). Sonraki süreçte ise AB- Kosova Hukukun Üstünlüğü Misyonu konusundaki attığı adımlar doğrultusunda 2009’da üyelik sürecini gerçekleştirmiştir. 2012 yılında Avrupa Entegrasyonu Ulusal Konseyinde SAA için hazırlanan belge ile de Kosova’nın reformları yerine getirmesi belirtilmiştir (Akgün, t.y, s. 5-6).

Tüm bunların yanı sıra Yunanistan, kendi içindeki Arnavut azınlık ve Güney Kıbrıs Rum Yönetimine destekten; Romanya, diğer devletlerdeki azınlıkların ayrılmaya başvurabileceği endişesinden; Slovakya, diğer devletlerin egemenliğine olumsuz yansımalarından, Güney Kıbrıs Rum Yönetimi ise, Kuzey Kıbrıs Türk Cumhuriyeti’ne örnek oluşturacağı fikrinden Kosova’nın üyeliğine karşı çıkmışlardır (Ayhan, 2008, s. 124). Yunanistan ve Kosova arasındaki ilişkileri belirleyen diğer nokta ise Sırbistan faktörü olmuştur. Sırbistan, Kosova’nın uluslararası arenada tanınmaması için büyük bir çaba içerisine girmiştir. İki ülke arasındaki sorunların çözümü, ilişkilerin ilerletilmesi ve iş birliğinin güçlendirilmesi AB entegrasyonu yolunda kilit rol oynamaktadır. Bu doğrultuda 2011 yılında görüşmeler gerçekleştirilmiş ve 2013 yılında ikili ilişkileri normalleştirmeyi hedefleyen SAA Anlaşmaları öngörülmüştür (Oduncu, 2019, s. 131). 2015 yılında imzalanan SAA ile AB üyeliğinde önemli bir adım atılmıştır. 2016 yılı ilerleme raporunda Avrupa Komisyonu tarafından sunulan olumlu görüşler ve İstikrar ve Ortaklık Anlaşmalarının yürürlüğe girmesi olumlu bir hava yaratmıştır. Ancak AB üyeliği yolunda Kosova’nın demokrasi, hukukun üstünlüğü, yolsuzlukla mücadele ve ekonomik anlamda güçlenmesi gerekmektedir (Oduncu, 2019, s. 132).

Sonuç olarak; üyelik ancak Sırbistan ile ilişkilerin uzun vadede olumlu olarak devam etmesine bağlıdır. Kosova, AB üyeliği ile ekonomik refah öngörmesinin yanı sıra siyasi, sosyal alanlarda da pozitif yönde bir fayda sağlayacağını düşünmektedir. Genel bir çerçeve sunacak olursak Kosova’nın tartışmalı statüsü, üye devletler tarafından tanınmaması sebebiyle üyelik konusu meçhul bir süreç olmuştur. Bu olay döngüsü de Balkanların sorunlu bir yapısı olduğunun kanıtını göz önüne sermiştir.

Sonuç

Genişleme sürecinde kriterlerin tam anlamıyla yerine getirilmesi konusunda yavaş yol alan Batı Balkan ülkelerini neden Avrupa Birliği kendi bünyesine dahil etmek için uğraşmaktadır? sorusuna cevap olarak birkaç farklı yanıt verebiliriz. Öncelikle heterojen nüfus dağılımı, kırılğan yapısı ve jeopolitik konumundan ötürü Avrupa Birliği için özellikle ekonomik, güvenlik

ve sosyal açıdan önem arz etmekte olup bir yandan farklı güç çıkarlarının da hakimiyet alma noktasında mücadele verdiği bir bölge haline gelen Batı Balkan coğrafyası, Avrupa birliği açısından alternatif bir yol olmuştur. Ekonomik açıdan mukayese edildiğinde enerji kaynakları açısından zengin bir bölge olmamasına rağmen enerjinin taşınması konusunda transit konumundan dolayı önem atfedilmiştir. Ayrıca petrol rezervlerinin çoğunluğuna sahip Orta Doğu ile yakın coğrafyada olması jeopolitik açıdan bölgeyi çekici kılmıştır. Değişen düzen sayesinde enerji kavramı gittikçe artan konuma geldiğinden Balkanların jeopolitiği hem Avrupa Birliği açısından hem de diğer güçler için görünür hale gelmiştir. Özellikle Balkanların doğu tarafının Karadeniz sınırını kapsaması ve Akdeniz'e çıkış üstünlüğü elde etmesi avantaj sağlamıştır (Karpas, 2003, s. 16).

Yukarıda belirtildiği gibi enerji kaynaklarının piyasalarda serbest dolaşımının sağlanabilmesi için en uygun rota Balkan coğrafyasını işaret etmektedir. Bu durum beraberinde üstünlük sağlamaya çalışan güçler açısından enerji, ekonomik ve toplumsal güvenlik konularını gündeme getirmiştir. Balkan bölgesini bu açıdan değerlendirdiğimizde, en büyük aktörlerin başında Rusya gelmektedir. Tarihsel olarak Rusya'nın sıcak denizlere erişme idealine Slav-Ortodoks kimlik ile yaklaşmaya imkan tanımıştır. Rusya bir dönem bu ülkelerle kendi bünyesindeki problemlerden ötürü üst düzeyde ilişkiler kurmasa da 2000'li yıllardan itibaren bölgedeki yeraltı zenginliklerinin değerlendirilmesinden dolayı bölgede aktif olmaya başlamıştır. Çünkü bölge Rusya nezdinde Ukrayna ile yaşamış olduğu enerji krizinden dolayı beraberinde gelen enerji güvenliği konusu gündeme gelmiştir. Kırım'ın ilhak edilmesiyle gerilen ilişkiler doğrultusunda ABD ve AB tarafından bir dizi yaptırımlarla karşılaşan Rusya enerji kartını oynayarak elini güçlendirme yoluna gitmek istemiştir (Dilfuruz, 2021, s. 104)

Boru hatlarının çeşitlendirilmesi ve bu yolla enerji naklinin güvenceye alınması adına Balkanlarda yeni çalışmalar yapma ihtiyacı hissedilmiştir Bölge devletleri ile ticari ve güvenlik açısından ikili ilişkilerin geliştirilmesi Rusya açısından kaçınılmaz kılınmıştır. Özellikle Rusya, doğalgaz ihracatının artırılması noktasında Bulgaristan ve Romanya ile ilişkileri ön planda olmuştur (Türbedar, 2003, s. 224). Bu durum AB'nin bölgede Rusya etkisini kırmak istemesinden dolayı Romanya ve Bulgaristan'ın AB'ye katılmasına çok büyük önem verilmiştir. Çünkü AB, ülkelerinin büyüyen enerji ihtiyacının karşılanmasında Hazar enerji kaynaklarının Rusya'nın egemenliği altında oluşu Avrupa Birliği'nin önünde engel olmaktadır. Dolayısıyla Batı Balkan- Avrupa Birliği üçgeninde üyelik enerji jeopolitik kavramını ortaya çıkararak Rusya engeli olmadan Avrupa'ya enerji taşımacılığı TAP boru hattı ile Türkiye- Yunanistan güzergâhından alınan gazı İtalya'ya taşıyarak AB ülkelerine dağıtılacaktır (Erdoğan, 2017, s. 18). Bunların içinde en önemlisi ise Orta Doğu ve Hazar bölgeleri doğalgaz rezervlerini Avrupa'ya bağlamayı öngören Türkiye-Balkanlar-Macaristan-Avusturya güzergâhından Avrupa'ya ulaşacak NABUCCO doğalgaz boru hattı projesi uygulama alanına konulmuştur (Özdemir, 2014, s. 261; Toprak, 2013, s. 983-984).

Bölgenin sıcak çatışmalara uygun olma ihtimali ve heterojen yapısının olası enerji güvenliğini tehdit edebileceği düşüncesinden bölgedeki çatışmaların önlenmesi önemli olmuştur. Tüm bu hususların dışında bölgede Çin'in etkisini artırması çabaları Avrupa Birliği'ni endişe ettirmiştir. Özellikle köprü, demiryolu yapımı gibi altyapı projelerini yüksek meblağlı krediler ile desteklemesi, Çin'in hem ekonomik nüfuzunu hem de siyasi ağırlığını arttırarak bölgeyi

kendisine bağlamaktadır (Azizov, 2020, s.39-40). Bir Kuşak Bir Yol Projesi ile demiryolu, köprü ve çeşitli yatırımlar yaparak Balkan devletlerini kalkındırması, Çin'in Avrupa güzergâhında koridor konumunda olması AB'yi endişe ettirmiştir. Bu projede ayağı bulunan ülkelerden biri olan Sırbistan ile ilişkilere baktığımızda Çin, demiryollarını Hırvatistan üzerinden AB'ye bağlamayı hedeflemektedir. Karayolu projeleri ise Sırbistan'ı doğu komsusu Bosna-Hersek ve güney komsusu Karadağ ile buluşturacaktır. Proje kapsamında yürütülen enerji santrali inşaatı ise, Sırbistan'ın elektrik üretim kapasitesine yönelik ilk büyük çaplı yatırımdır. Boşnak ve Hırvat nüfusun yoğun olduğu Federasyon bölgesinde ise benzer bir enerji santrali inşa edilmektedir. Bu projede en büyük yatırım özelliğini taşımaktadır. Karadağ'da ise Kuşak-Yol kapsamında sadece bir proje yürütülmektedir. Ülkenin güneydeki liman bölgesini kuzeydeki iç bölgelere ve Sırbistan sınırına 100 ulaştıracak otoyol projesi de vardır. Yürütülen bu projelerin finansmanını dış yardım kapsamında uzun vadeli kredilerle sağlanmaktadır. Realist perspektife göre bu durum kırılgan dengeleri darmadağın ederek AB'nin güvenliğini tehlikeye sokacaktır. Bu duruma örnek olarak da Sri Lanka'yı borç tuzağına düşürerek Hint Okyanusu'nda stratejik bir limanı ele geçirmesi örneğini verebiliriz (Keşvelioğlu, 2019, s. 100). Liberal yaklaşımıcılara göre ise, proje Batı Balkanları içine alarak ülkelerin hem kalkınmasına katkıda bulunacak hem de entegrasyon fikrine yakınlaştırması açısından avantaj sağlayacaktır.

Rusya açısından bölgeye yeniden baktığımızda, Rusya'nın bölgedeki en önemli hedeflerinin başında etkinliğini arttırarak bölge ülkelerin NATO gibi Batı örgütlerine üyeliğini engellemiş olacak böylece Avrupa'yı çevrelemesinin yanı sıra Avrasyacılık ideali için önemli bir adım atmış olacaktır. Avrasya kavramı Ruslar için, Batı ve Doğu arasında bir köprü olarak tanımlanmaktadır. Bu bağlamda Balkan ülkeleri Rusya'nın önceliği haline gelmiştir. Bu hususun dışında Karadeniz ve Akdeniz'in güvenliğinin sağlanması noktasında bölge önemli olmuştur. Karadeniz; Boğazların çıkış sağladığı bir noktada olup, Avrupa, Asya ve Ortadoğu'nun kesişiminde yer alarak enerji kaynaklarının geçiş koridoru konumunda olmasından dolayı Karadeniz ağını genişletmeyi hedeflemektedir. Bu doğrultuda Kırım'ın ilhakı sonrasında Rusya deniz hâkimiyetini elde etmek amacıyla adımlar atmıştır. Karadeniz hâkimiyeti için Kırım'ı ilhak edip, Sivastopol üssünün ele geçirilmesi ile Rusya realist perspektif sunmuş, Gürcistan krizi sonrasında da Karadeniz'de güç erozyonuna razı olmayıp, sert güç kullanımından kaçınmayacağını gösteren hamleler yapmıştır (Köse, 2020, s. 223). Dolayısıyla bu hedeflerin hayata geçirebilmesi için Rusya Sırbistan, Makedonya, Bosna-Hersek ve Karadağ gibi kırılgan ülkelerdeki milliyetçi partileri ve aşırı sağcı kesimleri destekleyerek etki kurmaya çalışacaktır. Bu endişe ile Avrupa Birliği, Batı Balkan ülkelerini birliğe entegre etmeye çalışmaktadır. AB'nin bu çabası Beşinci genişleme dalgasıyla AB, Rusya'nın etkisindeki merkezi ve Doğu Avrupa ülkelerini önce birlik ile siyasi ve ekonomik ilişkiler kurdurup birliğe üyeliğini gerçekleştirmiştir. 6. genişleme 2013'te Hırvatistan'ın birliğe dahil oluşu ile Balkan genişlemesinin gerekliliği de göz önüne getirilmiştir. AB, Balkan ülkeleri ile siyasi, ekonomik ve kültürel mekanizmalar geliştirerek Avrupalı değerlerin, demokrasi unsurunun benimsemesini amaçlamıştır. Böylelikle demokratikleşen Batı Balkan ülkelerinden AB'ye tehdit gelmeyerek bölgeden AB'ye gerçekleşen düzensiz göçünde engellenecektir. Kısacası Batı Balkanların transit konumuna baktığımızda Avrupa Birliği açısından bir takım avantaj ve dezavantajlar getirecektir. Özellikle Avrupalı üye devletler için yaratacağı pazar ekonomisi ile

kazan-kazan anlayışı doğacaktır. Ekonomik açıdan gelen fayda Avrupa Birliği'nin yanı sıra Batı Balkan ülkelerinin ekonomik, sosyal ve huzur ortamının sağlanabilmesi Avrupa Birliği'nin bölgedeki hakimiyetini kılmıştır. Eğer bu durum gerçekleşmezse olası senaryoda enerji güvenliği kapsamı doğrultusunun yaratacağı kırılganlık Avrupa Birliği'nin düzenli veya düzensiz göçlerle çatışma ortamının oluşmasına sebebiyet verecektir. Ortaya çıkacak göç hareketleri ekonomik anlamda büyük makasları oluşturacak ve kültürlerin çatışması anlamını taşıma ihtimalini barındırdığından Batı Balkan genişlemesi Avrupa Birliği nezdinde diğer genişlemelerden farklı olmuştur.

Genel olarak değerlendirecek olursak, Batı Balkanlar genişlemesi önceki dönemlerde daha çok Kopenhag Kriterleri, fasılların durumu, ekonomik koşulları ile değerlendirilirken bu durum evrilerek AB'nin Balkan bölgesi ile ilgili önceliklerini koşullara ek olarak daha çok güvenlik ve ekonomik boyutlar dikkate alınarak üyelik süreci değerlendirilmeye başlanmıştır. Avrupa Birliği artık Batı Balkan genişlemesinin AB için yaratacağı muhtemel kazanımların farkındadır. Bu doğrultuda AB aktif rol üstlenerek Balkan ülkelerini katılım süreci vasıtasıyla demokrasi ve temel hakları teşvik etmekte, sınır ötesi suçlarında etkilerini azaltarak da hukukun üstünlüğünü pekiştirmek için yöntemler geliştirmeye çalışmaktadır. Ayrıca, enerji, altyapı, göç, güvenlik, çevresel standartlar, yaşanılabilirlik ve ekonomik altyapısında gelişmesinde işbirliğini sağlamak suretiyle bölgenin yükselmesine katkı sağlamaya çalışmaktadır. Batı Balkanlar'ın üyelik yolunda AB ile ortak aksiyon alması güçlü bir Avrupa'nın ve büyük bir tek pazar anlamına geleceğinden fayda söz konusudur. Tüm bu koşullar dikkate alındığında Batı Balkanlar'ın birliğe dahil edilmesi kaçınılmaz olacaktır.

“Batı Balkan Devletleri ve Avrupa Birliği Genişlemesine Etkisi “ Başlıklı Makalenin Araştırma ve Etik Beyanı Bilgileri

Bu çalışma “Araştırma ve Yayın Etiği” değerlerine uygun olarak hazırlanmıştır	
Bilgilendirme	Gamze ARMİŞEN'in “Neo-fonksiyonel Teori Bağlamında Avrupa Birliği'nin Olası Batı Balkan Genişlemesinin Türkiye Üzerine Etkilerinin İncelenmesi” adlı yüksek lisans tezinden üretilmiştir.
Yazar Çıkar Çatışması Beyanı	Makalenin yazarları arasında veya makalede ele alınan konu, kişi veya kurumlar ile yazarlar arasında herhangi bir çıkar çatışması bulunmamaktadır.
Yazar Katkı Oranı Beyanı	Yazarların makalenin hazırlanmasındaki katkı oranları eşittir.
Teşekkür	Çalışmada teşekkür gerektiren bir durum bulunmamaktadır.
Etik Kurul Onay Belgesi	Çalışmada etik kurul onay belgesi gerektiren bir araştırma yöntemi kullanılmamıştır.

Ölçek izni

Çalışmada ölçek izni gerektiren bir araştırma yöntemi kullanılmamıştır.

Kaynakça

- Akçay, B. (2008, Aralık). Avrupa Birliği'nin Ekonomik Kriterleri ve Türkiye. *Maliye Dergisi*, 0(155), 13.
- Akgün, S. (2012, Ekim). Kosova'nın Avrupa Birliği'ne Entegrasyon Süreci ve Bu Süreçte Kosova Türkleri. *Çankırı Karatekin Üniversitesi Uluslararası Avrasya Strateji Dergisi*, 2(1), 5-6.
- Aküzüm, S.D. (2020). *Hırvatistan'ın Avrupa Birliği Entegrasyon Sürecinin Neo-fonksiyonalizm Çerçevesinde İncelenmesi* (Yayınlanmamış Yüksek Lisans Tezi). Çankaya Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü Siyaset Bilimi ve Uluslararası İlişkiler Anabilim Dalı, Ankara.
- Ayhan, H. (Haziran, 2008). Kosova'nın Bağımsızlığı Sürecinde Uluslararası Güçlerin ve Türkiye'nin Tutumu. *Avrasya Etüdlere*, 33(1), 119.
- Avrupa Birliği (2020, Ekim 21). *Avrupa Birliğinin Tarihçesi*. Nisan 3, 2020 tarihinde Avrupa Birliği Resmi Web Sitesi: https://www.ab.gov.tr/avrupa-birliginin-tarihcesi_105.html adresinden alındı.
- Avrupa Birliği (2020, Mayıs 21). *Avrupa Birliği Genişlemesi / Aday Ülkeler /Arnavutluk*. Ekim 18, 2020 tarihinde Avrupa Birliği Resmi Web Sitesi: https://www.ab.gov.tr/arnavutluk_49992.html adresinden alındı.
- Azizov, F. (2020). *Büyük Güçler'in Balkanlardaki Siyasi Mücadelesi: 1990'lardan Günümüze* (Yayınlanmamış Yüksek Lisans Tezi). Trakya Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü Siyaset Bilimi ve Uluslararası İlişkiler Anabilim Dalı, Edirne.
- Barış, S. (Kasım, 2018). Bosna-Hersek Avrupa Birliği'nin Aday Ülkesi Olabilir mi? Ekonomik Kriterler Açısından Bir Değerlendirme. *Üçüncü Sektör Sosyal Ekonomi*, 53(3), 1142.
- Baş, N. (2017). *AB Batı Balkan İlişkileri ve Bu Süreçte Batı Balkanlar'da Yaşanan Siyasal Dönüşüm* (Yayınlanmamış Doktora Tezi). Isparta Süleyman Demirel Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü Uluslararası İlişkiler Anabilim Dalı, Isparta.
- Çakmak, T. (2018). *Bosna-Hersek'in Avrupa Birliği'ne Tam Üyelik Süreci'nin Avrupa Birliği'nin Genişleme Politikası Çerçevesinde Analizi* (Yayınlanmamış Yüksek Lisans Tezi). Uludağ Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü Uluslararası İlişkiler Anabilim Dalı, Bursa.
- Dilfuruz, Y. (2021). *Putin Döneminde Rusya'nın Balkanlar Politikası* (Yayınlanmamış Yüksek Lisans Tezi). Kocaeli Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü Uluslararası İlişkiler Anabilim Dalı, Kocaeli.
- European Parliament (2016, Eylül 16). *The Western Balkans and the EU: Enlargement And Challenges*. Nisan 20, 2021 tarihinde European Parliament Resmi Web Sitesi :

https://www.europarl.europa.eu/thinktank/en/document.html?reference=EPRS_BR%282016%29589791%20 adresinden alındı.

- Erdoğan, N. (Temmuz, 2017). TANAP Projesinin Türkiye ve Azerbaycan Enerji Politikalarındaki Yeri ve Önemi. *Ömer Halis Demir İktisadi ve İdari Bilimler Fakültesi Dergisi*, 10(3), 261.
- Erhan, T. (2003, Bahar). Balkanlar ve Enerji. *ASAM*. 9(1).224.
- Güner, O. (Temmuz, 2020). Anayasal İsim Değişikliği Bağlamında Kuzey Makedonya'nın Avrupa Birliği'ne Üyelik Süreci. *Balkan Araştırma Enstitüsü Dergisi*, 9(1), 27.
- Gjul, R. (2019). *Avrupa Birliği Entegrasyon Sürecinde Kuzey Makedonya Cumhuriyeti* (Yayınlanmamış Yüksek Lisans Tezi). Uludağ Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü Uluslararası İlişkiler Anabilim Dalı, Bursa.
- İktisadi Kalkınma Vakfı -İKV (2013). *Batı Balkanlar AB Yolunda*. İstanbul: İktisadi Kalkınma Vakfı Yayınevi.
- Kaya, E. (Aralık, 2016). Avrupa Birliği'nin Son Genişlemesi ve Balkan Üyeleri. *Trakya Üniversitesi Sosyal Bilimler Dergisi*, 18(2), 229.
- Kaymaz, M. (2011). *Türk Tarihinde Balkanlar*. Sakarya Üniversitesi Balkan Araştırmaları Uygulama ve Araştırma Merkezi Yayınları.
- Kaynar, Y. (2019). *Batı Balkanlardaki Güç Rekabeti* (Yüksek Lisans Tezi). İstanbul Arel Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü Uluslararası İlişkiler Programı, İstanbul.
- Keşvelioğlu, K.T. (2019). *Realist ve Liberal Yaklaşımlar Işığında Çin'in Kuşak- Yol Projesi ve Batı Balkanlar Örneği* (Yayınlanmamış Yüksek Lisans Tezi). İstanbul Medeniyet Üniversitesi Lisansüstü Eğitim Enstitüsü Uluslararası İlişkiler Anabilim Dalı, İstanbul.
- Kırca, A.B. (2020). *The Role Of The European Union In Conflict Resolution: The Cases Of Northern Ireland And North Macedonia* (Master Thesis). Turkish-German University Institute of Social Sciences European and International Affairs Department, İstanbul.
- Köksoy, F. (2020). Küresel Politikalar ve Bölgesel Dönüşümler. E. Demir(Dü) içinde, *Xi Jinping Dönemi Çin Dış Politikası ve Kuşak ve Yol Girişimi* (s.60). Ankara: Nobel Yayıncılık.
- Köse, İ. (Temmuz, 2020). Soğuk Savaş Sonrası Dönem Karadeniz'de Güç Mücadelesi. *Karadeniz İnceleme Dergisi*, 15(19), 223.
- Kula H. (2017) . Avrupa Birliği'nin Balkanlar'daki Çıkar Algılamaları.
- Kütük, D. (2019). *Avrupa Birliği'nin Batı Balkanlar'daki Dönüştürücü Gücü: Sırbistan Örneği* (Yayınlanmamış Yüksek Lisans Tezi). Yıldız Teknik Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü Siyaset Bilimi ve Uluslararası İlişkiler Anabilim Dalı, İstanbul.
- Kjani, H. (2021). *Avrupa Birliğine Katılım Sürecinde Kuzey Makedonya'nın Yaşadığı Ulusal ve Tarihsel Sorunlar* (Yayınlanmamış Yüksek Lisans Tezi). İstanbul Ticaret Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü Siyaset Bilimi ve Uluslararası İlişkiler Anabilim Dalı, İstanbul.

- Müriç , G. (2019). *Avrupa Birliği Siyasi Koşulluluk Mekanizmasının Batı Balkan Ülkelerinin Avrupalılaşmasındaki Rolü: Sırbistan Örneği* (Yayınlanmamış Yüksek Lisans Tezi) Marmara Üniversitesi Avrupa Araştırma Enstitüsü Avrupa Siyaseti ve Uluslararası İlişkiler Anabilim Dalı, İstanbul.
- NTV. (2018, Nisan 17). *Makron Balkan Ülkelerinin Türkiye'ye Kaymasını İstemiyorum*. Haziran 10, 2020 tarihinde NTV Resmi Web Sitesinden <https://www.ntv.com.tr/dunya/macron-korkumuz-balkan-ulkelerinin-turkiyeye-kaymasidir,zP8Sum0rT0OdLkARj-be3Q> adresinden alındı.
- Oduncu, T. (Mayıs, 2019). 1999 Kosova Krizi ve NATO'nun Kosova Müdahalesi. *Bucak İşletme Fakültesi Dergisi*, 2(1), 12.
- Oduncu, T. (2019). *Avrupa Birliği'nin Batı Balkanlara Genişlemesi* (Yayınlanmamış Yüksek Lisans Tezi). Kocaeli Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü Uluslararası İlişkiler Anabilim Dalı, Kocaeli.
- Oğuz, G. (Eylül, 2013). EU Enlargement: From A Success Story To Fatigue. *Dokuz Eylül Üniversitesi İktisadi ve İdari Bilimler Fakültesi Dergisi*, 28(1), 96.
- Oğuz, S., Çetiner, Ö.,& Yalçıntaş, D. (Aralık, 2020). Avrupa Birliği'ne Aday ve Potansiyel Aday Ülkelerin Ekonomik ve Göstergelerinin TOPSIS Yöntemi ile Değerlendirilmesi. *Çağrı Üniversitesi Sosyal Bilimler Dergisi*, 17(2), 19.
- Özdemir, V. (Eylül,2014). Balkan Piyasalarını Hedef Alan Doğal Gaz Boru Hattı Projeleri Arasında Rekabet: NABUCCO- Güney Akım ve Trans-Adriyatik Boru Hattı(TAP) Projeleri Örneği. *Sosyo Ekonomi*, 2(July-December), 261.
- Özer, F.& Ultan, M.Ö. (Eylül,2021). Avrupa Birliği'ne Aday Statüsündeki Ülkelerin Siyasi ve Ekonomik Açılardan Karşılaştırılması. *Yönetim Bilimleri Dergisi /Journal of Administrative Sciences*, 19(29), 37-38.
- Öztartan, M. (2019). *Avrupa Birliği'ne Aday Ülkelerin (Karadağ, Sırbistan, Kuzey Makedonya, Arnavutluk) Türkiye ile AB Genişleme Politikası Çerçevesinde Karşılaştırmalı Analizi* (Yayınlanmamış Yüksek Lisans Tezi). Hacı Bektaş Veli Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü Uluslararası İlişkiler Anabilim Dalı, Nevşehir.
- Sıvış, E. (Ekim, 2019). Enerji Politikalarında Denge Arayışı, ABD-Rusya ve Avrupa Birliği Üçgeni: Türk Akım Projesinin Belirleyici Faktörleri. *Atatürk Üniversitesi Sosyal Bilimler Dergisi*, 23(3), 1379-1380.
- Serpetova, L. (2020). *AB Genişleme Sürecinde Batı Balkan Ülkeleri'nin Siyasi ve Ekonomik Değişimleri* (Yüksek Lisans Tezi). Hacı Bayram Veli Üniversitesi, Ankara.
- Telli, A., Demirtaş, I. (Ocak, 2019). Küresel Ekonomi Jeopolitiğinde Balkanların Ekonomi Politikası Üzerine Bir Değerlendirme. *Gaziantep Üniversitesi Sosyal Bilimler Dergisi*, 18(1), 272.
- TESAD. (2020, Kasım 1). *Türk Akım Projesi Bağlamında Rusya'nın Değişen Enerji Politikası*.

<https://www.tesadernegi.org/turkakim-projesi-baglaminda-rusyanin-degisen-enerji-politikasi.html> adresinden alındı.

Toprak, N. G. (2013). Avrasya Doğal Gaz Boru Hattı Projeleri Özelinde Kafkasya Üzerine Bir Değerlendirme. Selahattin Sarı, Alp H. Gencer, İlyas Sözen (Ed.) *International Conference on Eurasian Economies 2013*. <https://www.avekon.org/proceedings/avekon04.pdf> adresinden alındı.

Tuncer, S. (2018). *Avrupa Birliği Süreci ve 2016 Yılı İtibariyle Aday Ülkeleri Arnavutluk, Makedonya, Sırbistan ve Karadağ'ın Bölgesel, Ticari ve Siyasal Sorunları Türkiye ile Karşılaştırılması* (Yayınlanmamış Yüksek Lisans Tezi). Ufuk Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü Uluslararası Ticaret Anabilim Dalı, Ankara.

Turan, B.(2020). *Europeanization Of Serbian Foreign Policy* (Yüksek Lisans Tezi). Marmara Üniversitesi Siyaset Bilimi ve Uluslararası İlişkiler Anabilim Dalı. Marmara Üniversitesi, İstanbul.

Tontu , E. (2006). *AB- Batı Balkan Ülkeleri İlişkisi: İstikrar ve Ortaklık Süreci* (Yayınlanmamış Yüksek Lisans Tezi). Başkent Üniversitesi Avrupa Birliği Uluslararası İlişkiler Enstitüsü Siyaset Bilimi ve Uluslararası İlişkiler Anabilim Dalı, Ankara.

Topçu, T. (2019). *Soğuk Savaş Sonrası Arnavutluk'un Avrupa Birliği Uyum Sürecinin Analizi* (Yayınlanmamış Yüksek Lisans Tezi). Trakya Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü Uluslararası İlişkiler Anabilim Dalı, Edirne.

Uğurkan, E. (2020). *Bosna Hersek'in Devlet İşleyişinde Avrupa Birliği'nin Rolü* (Yayınlanmamış Doktora Tezi). İstanbul Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü Avrupa Birliği Anabilim Dalı, İstanbul.

Ulukaya, E.Ö. (2020). *Avrupa Birliği'nin Balkan Politikası Bağlamında Hırvatistan ve Kosova'nın Üyelik Sürecinin Karşılaştırmalı Analizi* (Yayınlanmamış Doktora Tezi). Trakya Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü Uluslararası İlişkiler Anabilim Dalı, Edirne.

Ultan, M.E. & Ö, F. (Eylül, 2021). Avrupa Birliği'ne Aday Statüsündeki Ülkelerin Siyasi ve Ekonomik Açılardan Karşılaştırılması. *Yönetim Bilimi Dergisi*, 19(Özel sayı), 38.

Uygun, E.D. (2021). *Arnavutluk'un Avrupa Birliği Üyelik Sürecinde Yunanistan Dış Politikasının Etkisi* (Yayınlanmamış Yüksek Lisans Tezi). Adnan Menderes Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü Uluslararası İlişkiler ve Güvenlik Çalışmaları, Aydın.

Yolaç, E. (2021). *Avrupa Birliği Yolunda Bosna-Hersek ve Sırbistan İlişkileri* (Yayınlanmamış Yüksek Lisans Tezi). Lisansüstü Enstitüsü Siyaset Bilimi ve Uluslararası İlişkiler Anabilim Dalı.

The Western Balkan States and Impact on the European Union Enlargement

Gamze ARMİŞEN

Volkan TATAR

Extended Abstract

The Western Balkans has been a vulnerable region due to containing various nationalities and religions. Moreover, it got a unique role that had been acted by ethnic, social-economic, especially geopolitical and security factors get an important role has become a competition of the giant powers. Thus, the enlargement process became serious circumstances for both the European Union and the Balkan countries. If this stabilization can't be achieved in the region, it brought some pros and cons for European Union in terms of social, cultural, economic and security. Firstly, it is necessary to mention the active power of China in the region. China has been trying to increase its economic and political weight in the region by implementing infrastructure projects, especially recently. Because the Western Balkans is one of the key regions of the Belt and Road Initiative. Hence China is increasing its presence in the Western Balkans and rising as a rival to the European Union in the power struggle. The region also has gained strategic importance for Russia, which returned to the Balkans after the Kosovo crisis. Also "Slavic-Orthodox brotherhood", the efforts to counteract the Atlantic coalition, its energy security, reasons such as geo-strategic and alternative energy sources, cheap energy allocation and especially the great Eurasian approach, Russia aims to gain superiority over the region. In particular, Russia is developing a strategy to reach the European market through alternative routes with important natural gas pipeline projects such as South Stream and Turkish Stream. All these reasons make it possible to attribute an important role to the region.

If we look at the region from the point of view of the European Union since the year 2000, the role of the European Union has increased in the region and has become an important actor. At the Thessaloniki Summit held in 2003, it was stated that the Western Balkan countries are an integral part of the European Union enlargement and emphasized that the countries in the region are potential member states of the EU. After the summit, the European Union launched the Stabilization and Association Process, which is the enlargement policy towards the Western Balkans, for these countries and carried out various studies in this field. However, for the integration to be completed successfully, the Western Balkan countries need to make necessary reforms in the fields of democracy, human rights,

freedom and market economy. The EU concerns as a result of the economic crisis, terrorist attacks in the member countries, the Arab Spring and the refugee problem, irregular migration policies in Europe, the rising right-wing policies in the member countries and Russia's expansionist policy in the Balkans led to concerns about the idea of Balkan enlargement. In particular, the increase in Russia's influence has awakened the Sleeping Beauty "EU", which led the Union to seek a new dynamism. The Western Balkan States have geopolitical and geostrategic importance as well as historical and cultural importance for the EU. It resulted in the Western Balkans speeding up its work to be secured by the EU before it became an area of the power struggle for multi states. Considering that the Western Balkan countries are candidate countries for the EU, there are criteria that the EU must fulfill in the political, legal, economic and social fields that continue the enlargement process. Accelerating the enlargement process will be beneficial for both sides due to the economic, social and especially security concerns of the Balkans.

Method

This study explained the Balkans Enlargement- EU relationship. Primarily, The Balkan geography was explained and its importance in terms of both the EU and other giant power was mentioned. After then Balkan enlargement has been evaluated in terms of countries.

At this point, in general, the descriptive research model was preferred in this study, and the research was derived from the thesis and created by using the articles. So, this research consists of two parts primary and secondary sources. The research is a qualitative study and the literature review method was used and the analysis method on the existing data formed the methodology of the study.